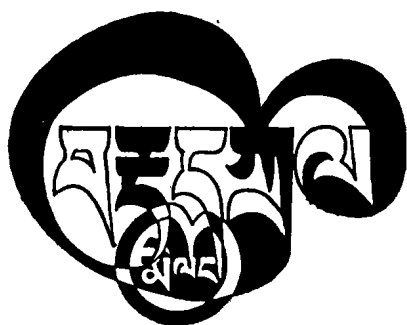

༡༡ ། བར་དཀའ་གསེར་གྱི་མེ་ལིང་
ཆེས་བྱ་བ་བཞགས་སོ།

མི་རིགས་དཔེ་ཁྱུན་ཁང་།

༡༡། བར་དཀོལ་གསེར་གྱི་མེ་ལོང་
ཆེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

古藏文辞典:藏文/赞拉·阿旺措成编著. —北京:民族出版社,1996.4

ISBN 7-105-02233-7

I. 古… II. 赞… III. 藏语—词典 IV. H214.6

中国版本图书馆 CIP 数据核字(94)第 02622·号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

民族出版社微机照排 民族印刷厂印刷

各地新华书店经销

1997 年 5 月第 1 版 1997 年 5 月北京第 1 次印刷

开本:850×1168 毫米 1/32 印张:33%

印数:0001—3000 册 定价:48.00 元

དཔེ་མཛུགས་འགན་འཁུར་པ།   བང་•ཤེས་རབ་འོད་ཟེར།

责任编辑：唐国信

ཁ་བྱང་རྒྱས་འགོད་པ།   ཀམ་རྟོ་རྗེ་ཆོ་འིང་།

封面设计：吾 要

ཁ་བྱང་ཡི་གེ་འབྲི་མཁན།   ཤེས་རབ་རྣམ་དག

封面字：喜饶朗达

འུ་དག་བྱེད་མཁན།   བསེ་ཚང་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན།

校 订：赛仓·洛桑华丹

ཐོག་རྟོགས་བྱེད་མཁན།   གྲུང་གོ་བོད་བརྒྱད་མཐོ་རིམ་ནང་བསྟན་སློབ་

སླིང་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།

ལྷ་ཁུབ་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་གྲངས་

ཉུང་མི་རིགས་སྐད་ཡིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།

协 编 者：中国藏语系高级佛学院藏传佛教研究室

西南民族学院少数民族语言文学研究所

༡༩༩༧ ། བརྟན་དགྲོལ་གསེར་གྱི་མེ་ཁོང་

ཞེས་བྲ་བ་བཞུགས་སོ། །

བཅའ་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་འགན་ཁུར་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐོར་ལྟར་བྲིས་པ།

མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་གིས་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་སློབ་ཐོན་བྲིས་པ།

1997ལོའི་ཟླ་5པར་པར་གཞི་1པ་བཞུགས་པ།

1997ལོའི་ཟླ་5པར་པའི་ཅེན་དུ་པར་ཐེངས་1པ་བཞུགས་པ།

དེབ་རིན་ཆེན་48.00

འགོ་བརྒྱུད།

འབྲུམ་ཕྱག་བརྒྱུད་བྱ་རྒྱུད་ཕྱེད་འདབ་བརྒྱུད་ཆེལ། །

མཁུན་རབ་ཉི་མ་གཞོན་ལྷ་ལོངས་བརྒྱུད་སྟེ། །

འཕྲིན་ལས་གསུང་མཆོག་འོད་གྱི་ཚེ་དགའ་ཡིས། །

རྣམ་པར་གསལ་མཛད་བཞི་ལྷན་རྒྱལ་ལྷ་ཁྱུང་ཅིག །

འདིར་བརྒྱུད་པར་བྱ་བ་ནི། སྤྱིར་གཞུང་ལུགས་དག་ལ་ལྷ་ཞིང་སྤྱང་བར་བྱེད་པ་ལ་མིང་གི་བརྟུང་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། བརྟུང་མ་ཤེས་ན་བརྒྱུད་བྱེད་དོན་གལ་ཤེས། དེས་ན་མིང་བརྟུང་འཇུག་པ་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་མོད། རི་རྒྱུད་དུ། གངས་ཅན་མིང་བརྟུང་པ་མཐའ་ཡས་ཕྱིར། ། རྩོན་བྱོན་མཁས་པས་དག་ཡིག་བརྟུང་བཞུག་བཅས། ། ཐོར་བྱ་དོན་བསྐྱུས་ལ་སོགས་མཛད་ན་ཡང་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་རྩོན་བྱོན་མཁས་པ་དག་གིས་མཛད་པའི་བརྟུང་དགོལ་ཐོར་བྱ་འགའ་དང་། དག་ཡིག་རྒྱས་བསྐྱུས་འགའ་མཆོས་ནའང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཏུང་ཏུ་ཅམ་ལས་མེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྲེལ་པ་མི་གསལ་ཞིང་དཔེར་བརྒྱུད་མེད་གཤེས། དེང་དུས་ཀྱི་གསར་བྱ་དག་ལ་བརྟུང་དགོལ་རྒྱས་པ་ཞིག་མཁོ་ཆེའོ། །

དེས་ན། རིག་པའི་གནས་ལ་ལྷག་བསམ་དང་བཙོན་བ་ཆེ་ཞིང་རྣམ་དཔྱོད་བཟླ་བ་བཅན་ལྷ་ལྷ་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལེགས་སྤྱིག་བྱས་པའི་བརྟུང་དགོལ་གསེར་གྱི་མེ་ལོང་འདི་ཉིད་རྒྱས་ཤིང་འགྲེལ་པ་དཔེ་བརྒྱུད་བཅས་ཡོན་ལྷབས། སྤར་གྱི་བརྟུང་དགོལ་རྒྱས་བསྐྱུས་གང་ལས་ཀྱང་བྱུང་ཐོན་པས།

རིག་པའི་གནས་ལ་སྤྱད་བ་དང་། བྱད་པར་དུ་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལྟ་
སྟོན་བྱེད་པའི་མིག་དུ་ལྟར་འདུག་གོ།

ཉེར་ལེན་ཤེས་བྱ་ཤེས་པའི་ས་བོན་ལས། །

ནམ་འབྱེད་ཤེས་རབ་རྒྱས་པའི་མངོས་ཞལ་ངོམ། །

ལམ་དང་ས་ཡི་ཁོ་ལག་རབ་རྒྱས་པས། །

སོ་རིག་བཞི་ལྟན་རྒྱལ་ས་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་པ་འདི་ཡང་། བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ་མི་འཇིགས་དབྱངས་ཅན་
དགའ་བའི་སྒྲོ་གྲོས་སུ་འབོད་པས་རབ་གནས་མེ་ཡོས་ལོའི་(སྟོ་ལྟ་༡༧༥༧) རྒྱ་
སྟོད་ཟླ་བའི་དཀར་ཚུགས་བཟང་བོ་དང་བོའི་(སྟོ་ཟླ་༧ཆེས་༡༧) ཉིན་གྱིས་
པའོ། །

ཐེང་གཞི།

གངས་ལྗོངས་ཡི་གེའི་ཐུ་མོ་སྤྲིད་པའི་མིག །
 གཞན་ཕན་རྟ་བདུན་འཕུལ་གྱིས་རབ་དྲངས་པས། །
 གཙུག་ལག་ཐ་སྟད་པད་ཆེལ་རྒྱས་མཛད་པ། །
 སྟོབ་དཔོན་བྱ་མེད་བཀའ་བྲིན་བསམ་གྱིན་དད། །

གསུང་རབ་རིན་ཆེན་མཛོད་ཀྱི་སྟོ་འཕར་བརྒྱ། །
 འབྲེད་བྲེད་མིང་བརྟའི་ཆོག་མཛོད་ལྡེ་མིག་འདི། །
 འོན་གཉེར་དག་པའི་རྣང་བ་དང་འཕྲོགས་པའི། །
 རྣམ་དཔྱད་ལྡན་ལ་མཁོ་བ་ག་ལ་འཇུག། །

འོན་ཏེ་དེང་དུས་གསུང་རབ་ལ་ལྟ་བའི། །
 རྩིས་རྒྱངས་སྟོ་གྲོས་མིག་དཔྱུས་ཆེས་ཐ་བ། །
 རང་དང་སྐལ་མཉམ་གསར་བུའི་སྟོ་ཅན་འགར། །
 ཕན་པའང་སྤྲིད་སྟམ་རེ་བའི་མིག་མི་འཇུག། །

དེ་ཕྱིར་རིང་ས་ནས་བཙོན་པའི་ཤུགས་བསྐྱེད་ཅིང་། །
 སྔོན་རབས་མཁས་པའི་དཔེ་མང་མང་ལ་གྱུར་ཏེ། །
 མིང་བརྟེན་གྱི་དཀའ་ལྡན་གྲངས་ཆེད་དོ་ཙམ། །
 འགྲེལ་བའི་བརྟེན་དགྲོལ་ཆེན་མོ་སྤེལ་ལ་སྟོ། །

དཀར་ཆག

འཁོ་བརྗོད།	1
ཐེང་གཞི།	3
ཚིག་མཛོད་དངོས།	1—1035
མཐུག་བྱང་།	1036
ཟུར་བཞོད།	1040

༡

༡(1) འདྲོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་
 རྟེ། «དག་ཡིག་ལེགས་བཤད་ཚིག་.....
 གཏེར» ལས། ཀ་ཞེས་བྱ་བ་འདྲོད་པ་
 ཡིན། །ཞེས་བྱུང་། (2) མ་བ་དང་.....
 གདོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་རྟེ། «དག་
 ཡིག་ལེགས་བཤད་ཚིག་གཏེར» ལས།
 ཀ་ནི་མ་བ་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་དང་།
 «རག་སྒྲོན་གྱི་འབྲེལ་བ་» ལས། ཀ་ཞེས་
 པ་གདོད་མ་ནས་དང་། ཞེས་གསུངས།
 དཔེར་ན། «རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཡི་བླ་མ་.....
 ཡིག་» ལས། དབྱེར་མེད་ལྷན་རྒྱས་.....
 རྟེན་པོ་གནས་དག །ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀ་ཆ། ཅ་ལག་གམ་ཞོར་སློང་མིང་
 རྟེ། «བཀའ་གདམས་གཅེས་བརྒྱས་གྱི་
 དཀའ་མིང་» ལས། ཀ་ཆ་ནི་ཅ་ལག་.....
 ཅེས་དང་། «འཕྲུ་བུམ་སྒྲོན་པོའི་མིང་
 བརྟ་བཤད་པ་» ལས། ཀ་ཆ་ནི་ཞོར་.....
 སློང་མིང་རོ། །ཞེས་གསུངས། དཔེར་
 ཅ། «མདོ་» ལས། དགེ་འདུན་གྱི་ནི་
 ཀ་ཆ་དག །གང་ཟག་གིས་ནི་འོངས་མི་
 སྤྱད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། «བརྟ་བ་»

འབྱུང་གཏེར་མཛོད་» ལས། རྩོ་བྲག་.....
 མར་པ་ལོ་ཙྰ་ཞེས། །གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་
 བྱི་སྒྲག་མཁས། །རྒྱ་གར་བསྟོད་པའི་.....
 སྤྱབས་པ་སྤྱེས། །ཀ་ཆ་གཤེར་དུ་བསྐྱབས་
 ཏི་བྱོན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀ་རྒྱག་དེ་ལྟར་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ།
 «དག་ཡིག་ལེགས་བཤད་ཚིག་གཏེར»
 ལས། ཀ་རྒྱག་མཛོད་ནི་དེ་ལྟར་བྱེད། །
 ཅེས་གསུངས། དཔེར་ན། «བཀའ་
 གདམས་བུ་ཚོས་» ལས། ཡ་མས་མི་སྤྱོ་
 ན་མི་བྱེད་དུ་ཀ་རྒྱག་མཛོད། ཅེས་པ་ལྟ་
 བུའོ། །

ཀ་ཏན། རྒྱ་གར་རམ་མོན་ཡུལ་.....
 ནས་ཡོང་བའི་རས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་
 རྟེ། «བརྟ་གསར་རྟིང་གི་བརྟ་ཆད་.....
 འགའ་ཞིག་གི་བྲིས་ལན་» ལས། ཀ་ཏན་
 ནི་རྒྱ་གར་དང་མོན་ལྷོགས་ནས་ཡོང་བའི་
 རས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ལ་ཀ་ཏན་ཞེས་ཟེར་
 ཞིང་། དག་ཡིག་འགར་ཀ་དན་ཞེས་.....
 གྱང་སྤྱང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཀ་དག་སྤྱོད་བུལ་ལམ། གདོད་

མ་ནས་དག་པའམ། ལྷོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
 རྟོན་ཏེ། «པོད་ཀྱི་བར་སྐད་མིང་གཞི་
 གསལ་བར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་»ལས།
 ཀ་དག་ནི་ལྷོས་གྲལ། ཞེས་དང་།
 «དག་སྟོན་ཀྱི་འབྲེལ་པ་»ལས། ཀ་དག་
 ཅེས་པ། ཀ་གདོད་མ་ནས་དང་།
 དག་པ་ལྷོང་པ་ཉིད། ཅེས་དང་།
 «དན་པ་བཀའ་ཐང་»ལས། ལུལ་ཤེས་
 གཟུང་འཛིན་གྱི་གྲལ་འཁྲུང་མེད་ལ། ཀ་
 དག་སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་མིང་དུ་.....
 བཅད་གས། ཞེས་གསུངས། «བསྟན་
 འཁྲུང་དཀར་ཆག»ལས། ཀ་དག་ཚས་
 དབྱིངས་ཚུ་གཏིང་ཆེན་པོར་སྟོན་གྲལ་.....
 པད་མའི་ཁང་བབང་དབུས། ཞེས་པ་ཉ་
 དུམ། །

ཀ་དམ་པ། (1) བད་མ་དང་།
 དུག་མོ་ཉུང་ལ་འབྲུག་ཏུ། «འབྲུལ་.....
 བའི་མེད་འབྲུམ་གྱི་མེད་བཟིའི་རྣམ་.....
 བཤད་»ལས། ཀ་དམ་པ་ནི་ཚོགས་ཅན་
 ཞེས་པ་ཏེ། བད་མ་ལ་འདོད་པ་དང་།
 ཡང་དུག་མོ་ཉུང་ཡིན་ཡང་ཟེར། ཞེས་
 གསུངས། (2) བྱིང་ཚོགས་ཅན་གྱི་.....
 མེད་ཏེ། «བད་ཡིག་རེག་གཟིགས་.....
 གསར་བུའི་ཉེར་མཁོ་»ལས། ཀ་དམ་པ་
 བྱི་ཚོགས་ཅན་ཏེ། བྱིང་དང་། ཞེས་
 གསུངས། (3) རྩེས་བུ་ཡོན་ཏན་མེད་
 པ་ལའང་འབྲུག་པར་བཤད་པ་ཡོད་དེ།
 «སྒྲིའི་སྒྲེ་མ་»ལས། ཀ་དམ་པ་ནི་བྱིང་

ནང་ཚན། རྒྱལ་བྱ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་.....
ལའང་། ཞེས་བྱུང་ངོ་། ། (4) རྒྱ་རྒྱུན་
རམ་རྒྱ་བྱ་མཐིང་མིལ་ལའང་འཇུག་པར་
བཤད་པ་ཡོད་དོ། །

ཀྱང་མ་ཁྱེད་ཀྱི་མེ་རྟོག་མ་མེ་ཁྱེད་
 མེ་མེ་རྟོག་གི་མིང་ལྟེ། «འདུལ་བའི་
 ལྷོང་འདུམ་གྱི་མིང་པདྨའི་རྒྱལ་པའད»
 ལས། ཀྱང་མ་ཁྱེད་ཀྱི་མེ་རྟོག་ནི། མ་
 མེ་ཁྱེད་མེ་རྟོག་ཟེར། ཁྱེད་རྒྱལ་འདུང་
 འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ། ཁྱེད་གསུངས།
 དཔེར་ན། «འདུལ་བའི་ལྷོང་འདུམ་»
 ལས། དེའི་ཕོག་ཏུ་ལྷོ་ལྷུའི་ཆོལ་ལུང་
 ལུང་ཆོགས་པ། སྟོན་གྱི་ཀྱང་མ་ཁྱེད་ཀྱི་
 མེ་རྟོག་ལྟེ། རྒྱུང་ཆེ་མ་པར་ཆོལ་པ་ལྟེ་
 ལྷོང་། ཁྱེད་པ་ལྟེ་ལྟེ།

ཀླ་བད། དཀར་ཡོལ་བྱེ་བྲག་པ་……
 ཞེག་གི་མེད་ལྷ། «རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང»
 ལས། ཀླ་བད་ཅེས་བྱར་གྲགས་པའི་……
 དཀར་ཡོལ་ནི། ཀླ་བླ་ལ་དང་བད་མའི་
 རི་མོ་ཅན། དེ་ཕྱིར་ཀླ་བད་ཅེས་བྱར་……
 གྲགས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་……
 རྒྱ།

གཤམ་སྐད་ཀྱི་རིགས་ལྷན་ཁྲིའི་བཅུ་
 བ་ཞིག་གི་མིང་རྟེ། «དེའི་ཐོབ་ཚུན་»
 རྩོམ་པ་ལས། ཆོས་རྒྱུ་འབད་ཆོས་པ་དང་
 མ་དབང་ཚུག་གི་འཕག་ཡུལ་མདང་ག་
 བཟི་རིགས་ལྷན་འཁྲུངས། ཞེས་པ་ལྟ་
 དམ། ।

ཀ་ལེད། བུ་བའམ་ཆག་ཚང་གུ་
 པའི་མིང་ལྟེ། «བརྟེ་ཡིག་རིག་གཟིགས་
 གསར་བུའི་ཉེར་མཁོ་»ལས། ཀ་ལེད་
 མིང་ཉོག་ཁོང་སྟོང་ལྟེ། །དེ་རིགས་ཚུང་
 བར་བུ་བ་དང་། །ཆེ་བར་ཆག་ཚང་གུ་
 པ་ཟེར། །ཞེས་དང་། «འདུལ་བའི་
 མིང་འབྲུམ་གྱི་མིང་བརྟེ་རྣམ་བཤད་»
 ལས། ཀ་ལེད་དམ་གུ་བ་ནི་རྒྱ་ནག་སྐད་
 ཏུ་ལུ་ཟེར་བའི་རིལ་པོ་ཁོང་སྟོང་དེ་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་བྱུང་། དཔེར་ན། ཀ་ལེད་
 འབས་བྲུ་ཆེ་འབྲུ་གཙོང་པར་བྱེད། །ཅེས་
 པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཀ་ལེད་ཐིམ་པའང་
 ལྡང་།

ཀ་མོ་ཀོ་མེ། སྤང་བའམ་རྩྭ་པའི་
 རྩོད་ཏེ། «དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤངས་
 པའི་འབྲུམ་འབྲེལ་»ལས། བྱང་པ་
 གཅིག་གིས་གསེར་ལ་ཕྱིན་ཏེ། གསེར་
 སྤོ་མ་བཞོ་བ་བཞེན་བྱས་པས། གསེར་
 ཁོང་ཁོང་ཁོང་སྟུང་ལྟེ། སྤོབས་མ་ཐག་
 པ་ལ་ཀ་མོ་ཀོ་མེ་བཞོས་ནས་ཅི་ཡང་མ་
 བྱང་བས། ཁོ་དགས་བསུན་ནས་ལྷ་པོ་
 གུན་ལ་ཏུ་རང་པར་འདོང་། གསེར་
 རམ་དེ་ཅང་མི་འདུག་ཟེར། ཞེས་པ་ལྟ་
 བུའོ། །

ཀ་ཡང་ན། ཐབས་ཡང་ན་ཞེས་
 པའི་དོན་ཏེ། «བཀའ་གདམས་གཅེས་
 བརྟུས་གྱི་དཀའ་མིང་»ལས། ཀ་ཡང་ན་
 ནི་ ཐབས་ ཡང་ ན། །ཞེས་ གསུངས།

དཔེར་ན། «བཀའ་གདམས་གཅེས་
 བརྟུས་»ལས། དེ་བས་ན་ཀ་ཡང་ན་
 དགེ་བཤེས་དེའི་ཞལ་ནས། ཏུ་ཅག་
 ཡིད་འབྱུང་ཏུ་མི་བརྟུབ། ཅེས་པ་ལྟ་
 བུའོ། །

ཀ་རི་ཀ། ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་
 པའི་དོན་དེ། ཁ་ཆེ་འདྲུས་བཟང་གིས་
 མཛད་པའི་«དགེ་ཚུལ་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་
 པ་ཀ་རི་ཀ་ལྟ་བུ་བྱེད་»ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀ་ལ་ཤ། (1) དུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་
 གི་མིང་ལྟེ། «མདོ་»ལས། འཛམ་བུ་
 མིང་ན་ག་མི་ཀ་དང་ཀ་ལ་ཤ་དང་མ་གྲ་
 རྟེན། །ཞེས་གསུངས། (2) བདུད་རྩི་
 ལའང་འཇུག་པར་སྤང་ལྟེ། «ཐོད་ཀྱི་
 བར་སྐད་མིང་གཞི་གསལ་བར་སྟོན་པའི་
 བསྟན་བཅོས་»ལས། ཀ་ར་ཤེལ་དཀར་
 ཀ་ལ་ཤ་བདུད་རྩི། །ཞེས་བྱུང་ངོ་། །

ཀ་མ། ཐོད་ཀྱི་རུས་རྒྱད་ལྟེ་བྲག་པ་
 ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ཀ་མ་ཁྱི་བཟང་བྱེ་
 མདང། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀ་མ་གྱིས། སྤོ་བྱུར་གྱིས་སམ་རྒྱར་
 བས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། «ཤེའུ་བུམ་
 སྟོན་པའི་འབྲེལ་བ་»ལས། ཁ་ད་གྱིས་
 ཤེས་པ་བསྐྱར་ནས། མཁན་སྤོབ་ལ་
 སོགས་པ་དུལ་ཁྱུད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་
 ཀ་མ་གྱིས་བཏང་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀ་ཏུ་སྤྲུགས་སྤ། རྒྱུན་ཟས་མ་ཡིན་

པའི་ཁེའུ་ལྷན་ལྷ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ།
 «ཁུན་ཏིང་གཏིང་ཡིག་བོད་ཀྱི་གསེར་ཡིག་
 ཡིག་ཆ»ལས། བག་ཕྱེ་དང་གྲིས་ཏེ་
 རྒྱལ། ཅ་མ་བདེ་པ་ལ་ཀུན་ལྷན་ལྷ་
 འཆལ་ན་ཞག་གསུམ་ནས་མོས། ཞེས་
 པ་ལྟ་བུའོ།

ཀར་ཀར། (1)གཏིང་ནས་ཁོ་
 པའི་མིང་ལྟེ། «དཔེ་ཆས་རིན་ཆེན་
 རྒྱངས་པ»ལས། ཞེ་ལ་རྒྱལ་པའི་མེས་ས་
 ཀར་ཀར་བ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། (2)
 གཟེར་མིག་དྲག་པོ་ལངས་པ་ལྟེ།
 «བོད་ཀྱི་བར་སྐད་མིང་གཞི་གསལ་བར་
 རྩོན་པའི་བལྟན་བཅས་»ལས། ཀར་
 ཀར་ནི་གཟེར་རྒྱག་ ཅེས་གསུངས།
 དཔེར་ན། གཟེར་བ་ཀར་ཀར་ནད་
 དྲག་པེས་མེད་འཕོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཀར་གྲིས་འཕྲོ། རྩན་གྲིས་འཕྲོ་
 ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། «དཔེ་ཆས་རིན་
 ཆེན་རྒྱངས་པའི་བར་དཀོལ»ལས། མི་
 བདེ་ཀར་གྲིས་འཕྲོ་ནི་མི་བདེ་རྩན་གྲིས་
 འཕྲོ། ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན།
 «ཡེའུ་བུམ་རྩོན་པོ»ལས། ལུ་ཅག་ལ་
 གཞན་ཅིག་གིས་ཁྱོད་ལ་རྩི་ལམ་རན་ཟེར་
 པ་ཅིག་ལྟར་ན། ཁོ་མི་བདེ་ཀར་གྲིས་
 འཕྲོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཀར་ཡེའུ། འབྲས་ནད་ཀྱི་མིང་ལྟེ།
 «བོད་ཀྱི་བར་སྐད་མིང་གཞི་གསལ་བར་
 རྩོན་པའི་བལྟན་བཅས་»ལས། ཀར་

ཀར་གཟེར་རྒྱག་ཀར་ཡེའུ་འབྲས་ལ་
 བརྒྱན། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཀལ། འཁོར་ཆད་དང་ལྷིང་ཆད་
 འཆལ་ཕྱིད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཁལ་དང་འདྲ་བ་
 ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། «བོད་ཀྱི་རྩིང་ཡིག་
 དང་རྒྱལ་བུའི་ཁ་བྱང་»ལས། བས་ཀལ་
 ཕྱིད་དང་བཅུ་བདུན་དང་ལྷེ་གསུམ།
 ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཀིམ་པའི་འབྲས་བུ། མིང་ཏོག་ཕྱི་
 བཟང་ལ་ནང་རན་པ་དང་། དང་པོ་བ་
 པའི་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱང་ཡང་། རྩས་
 རྩས་ནད་བསྐྱེད་ནས་ལྷག་བསྐྱེད་བ་
 ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། «བར་གསར་རྩིང་གི་བར་
 ཆད་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱས་ལན་»ལས། དེ་
 ལྟར་ན་འདྲ་པ་རྩམས་ནི་བདེ་བ་ལྟར་
 རྒྱང་ཡང་ལྷིས་འཕྲུང་བསྐྱེད་པར་ཕྱིད་པ་
 ཀིམ་པའི་འབྲས་བུ་དང་འདྲ་བར་རྒྱལ་
 པའི་དབང་པོས་དུན་པ་ཉེ་བར་བཞག་
 པའི་མདོ་ལས་གསུངས་ཏེ། འབྲས་བུ་
 དེ་ནི་ཕྱི་བཟང་ལ་ནང་རན་པ་ཞིག་ཡོད་
 ཅེས་གསུངས། ཞེས་གསུངས། དཔེར་
 བ། «འདུལ་བ་ལྟར་རྩམ་འབྱེད་»ལས།
 ཀིམ་པའི་འབྲས་བུ་འདྲ་བའི། འདྲིང་པ་
 རྩྱིད་པར་བདག་མི་འཆལ། འབྲས་བུ་
 བདུད་ཅི་རྩ་བདེའ་བའི། ཆངས་རྩྱིད་
 བདག་གིས་རྩྱིད་པར་བཟུ། ཞེས་པ་ལྟ་
 བུའོ།

ཀིར་བ། བརྒྱར་བའམ་འབྱུལ་བའི་

དོན་ཏེ། «བརྟ་དག་མིང་ཆོག་གསལ་»
བ»ལས། ཀིར་བཞི་བསྐྱར་བའམ་.....
འབྱུལ་བའི་དོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །

ཀྱ་ཀྱུང་མོ་ཕྱག་ཤིང་མོགས་ལ་
འབྱར་བའམ། ལག་ཟུང་གིས་འབྱུང་.....
པའི་དོན་ཏེ། «མ་རི་བཀའ་འབུམ་»
ལས། རྒྱལ་པོའི་བྲ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་.....
དགའ་ནས་གར་བྱས་པས། རྒྱེ་པོ་ཀྱན་
ན་རེ་གར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་རན་ཡིན་མོ་
བྱས་པས། དེར་ཉུ་ལྷམ་གཉིས་རྒྱུངས་
ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་གི་ཕྱི་བ་མ་ལ་ཡིབ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་ཤིང་ལ་ཀྱ་ཀྱུང་མོ་ཕྱག་བྱས་
པ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀྱ་ཆོ། ཅ་ཅོའི་སྐལ་མ། ཆ་རེ་.....
འདེབས་པའི་དོན་ཏེ། «འདུལ་བ་.....
གཞུང་དམ་པ»ལས། ཉུ་ཁང་པ་དེས་
ཀྱ་ཆོ་བཏོན་པ་དང་། དེ་ནས་ཉེ་དགའ་
པོ་ཁྲོས་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀྱ་ཐུན། རྒྱན་མའི་མིང་ལྟེ། «བརྟ་
རྒྱར་རིན་ཆེན་གཉིར་ཁྱིམ་»ལས། ཀྱ་
ཐུན་ནི་རྒྱན་མ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །

ཀྱ་ཙམ། ལྱང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་
ཏེ། «སྒྲིམ་པ་གསུམ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་རོ་
མཆར་རྟོར་བུའི་ཐེང་བ»ལས། བད་ལ་
པན་མོགས་ཆེར་མ་བྱུང་ཡང་། ལྷག་ཏུ་

ཀྱ་ཙམ་གྱི་བས་གཙང་གཙུག་དེ་ལ་མོས་
འདུན་སྒྲེས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀྱ་སྤྲུམ། དགེ་བྱེད་ཅན་བཅས་.....
མིན་གྱི་མིང་ལྟེ། «བཀའ་གདམས་བྱ་
ཆོས་»ལས། རོ་པོ་ཞི་ལྷན་རས་གཟིགས།
ནམ་པ་ནི་དགེ་བཅུན་ཀྱ་སྤྲུམ། ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་སྤྲུམ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་གྲངས་.....
རིའི་ཁྲོད་དུ་གནས་པ། ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །

ཀྱ་སྤྲུམ་བརྒྱལ་བྱགས། བྱ་.....
རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཁོ་ན་བྱེད་པའི་.....
བརྒྱལ་བྱགས་ཅན་གྱི་མིང་ལྟེ། «དེབ་
ཐེར་དམར་པོའི་མཆན་འབྲེལ་»ལས།
ཀྱ་སྤྲུམ་བརྒྱལ་བྱགས་ནི་འདུ་ཤེས་.....
གསུམ་ལྟེ། ཟས་ཟ་བ་དང་། གཉིད་
ཉལ་བ། གསང་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བ་གསུམ་
མ་གཏོགས་གཞན་གར་ཡང་བྱེད་མི་ཆོག་
པའི་ཆོས་པ། ཞེས་གསུངས། «དེབ་
ཐེར་དམར་པོ་»ལས། ཀྱ་སྤྲུམ་བརྒྱལ་
བྱགས་མཐར་ཕྱིན་ཅིང་རིག་པའི་རྒྱལ་.....
རྒྱལ་སྤྱོད་ལས་ལྷན་བསམ་གཏན་ལུས་པ་
མཐར་ཕྱིན་པ་གཤུང་རྟོན་རྟོ་རྟོ་དཔལ།
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀྱ་བསྐྱེ། མཚོ་འཕང་བསྐྱེད་བྱེད་
དུ་རྒྱག་པའི་སྐད་གསེང་མཐོན་པོའི་མིང་
ལྟེ། དཔེར་ན། ཉུ་ཡི་དམག་ཆོགས་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པས་བསྐྱར་ནས་ཀྱ་
བསྐྱེ་ཞེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀྱུ་ཁྱུ་ལ་གི་མིང་ལྟེ། «རག་ལོ་
སྒྲོན་གྱི་འཕྱེ་ལ་»ལས། ཀྱུ་ནི་ཀྱུ་
ལྷག་དཔྱིད་ཀྱི་མ་ཉ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟ་བུའོ། །

ཀྱུ་བྱང་། (1) ར་མའི་མིང་ལྟེ།
«དག་ཡིག་ཡིགས་བཤད་ཆོག་གཏེར་»
ལས། གཤེན་པོ་རྒྱམས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ལས་
ཐོན་ནི་ཀྱུ་བྱང་དང་མཐོང་དེའུ་ར་མོང་ལ་
སྒྲོན་གྱི་དམར་མཐོང་བྱས། ཞེས་པ་
ལྟ་བུའོ། །(2)རྒྱང་རམ་རྟ་ལའང་འབྲུག་
ལྟེ། «མ་རབས་ཐོད་ཀྱི་བྱང་བ་བཟོད་
པའི་འབེལ་གཏམ་»ལས། ལུམ་པ་ཁ་
ཆོར་བྱ་བྱུལ་ཅན་ལ་སྒྲོན་པས་ནི།
ཐོན་རྒྱམས་བརས་ཀྱི་གུར་བཅུག་ནས་
ཀྱུ་བྱང་ལ་བཀལ་ནས། སྒྲོན་པོ་སྒྲོན་གྱི་
ཅན་ཀྱི་ལུལ་དུ་བྱོན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀྱུ་དོང་། སྒྲོག་བཙོང་གི་མིང་ལྟེ།
«ཐོད་ཀྱི་བར་སྐད་མིང་གཞི་གསལ་བར་
སྒྲོན་པའི་བརྒྱན་བཙོང་»ལས། ཀྱུ་
དོང་སྒྲོག་བཙོང་ཀྱུ་ད་བ་ཤུལ། ཞེས་
གསུངས། དཔེར་ན། «འདུལ་བ་
ལྱང་རྒྱལ་འབྱེད་»ལས། ཉེ་དགས་སྒྲུམ་
པ། གང་ལ་ལུབ་གཉིས་སྒྲུབ་བ་དེ་ལ་
ལུབ་གསུམ་པ་ཡང་རྒྱང་མོད། ལུབ་
གསུམ་པས་ཆང་འབྲངས་སམ། ཀྱུ་
དོང་རྒྱས་སམ་ཅི་ཉེས། ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །

ཀྱུ་ལྷག་ཀྱུ་མའི་མིང་ལྟེ།
«བཀའ་གདམས་གཅེས་བུས་»ལས།
ཉིན་མོ་ལ་ཁའི་མི་ཆོད་བྱས། ལུབ་མོ་
ཀྱུ་ལྷག་བྱས་པས་རྩོམ་ལྷིད། ཅས་པ་
ལྟ་བུའོ། །

ཀྱུ་ཤེས་བའི་ཤོ་གམ་པ་ཁྱིམས་
ལྟར་བཅས་ཤིང་རྩོད་རྒྱུང་བ་ཅན་གྱི་
མིང་ལྟེ། «བར་གསར་རྟེན་གྱི་བྱང་
པར་ལས་བྱུང་བའི་མིང་གི་རྒྱུ་བྱངས་»
ལས། ཀྱུ་ཤེས་བའི་ཤོ་གམ་པ་ནི་ཆོས་
ལྟར་ཁྱིམས་སུ་བཅས་ཤིང་རྩོད་རྒྱུང་
བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཀྱུ་པ་། འཆི་བའམ་བསད་པའི་
མིང་ལྟེ། «འདུལ་བའི་སྒྲིང་འབྲུམ་གྱི་
མིང་བཟའི་རྒྱལ་བཤད་»ལས། ཀྱུ་པ་
དང་བཀུམ་པ་ནི་ཤི་བའམ་བསད་པའོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གྱེ། ཐོད་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་ལྟེ་བྲག་པ་
ཞིག་གི་མིང་ལའང་འབྲུག་ལྟེ། «ཐོད་
མི་བྱ་གདུང་དྲིག་གི་རུས་མཐོང་བད་
དཀར་སྒྱེད་ཆལ་»ལས། རུས་ཆེན་མོ་དེ་
ལ་ལྟེ་བྲག་རུ་འགར་གྱི་འགོལ་གསུམ་
སྒྲོན་བཙོང་བཟུང་ཡོད། ཅས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

གྱེ་གྱེ་རྟེ། མ་བཀུག་པར་ལྱིར་
བཞེད་དེ་འབྱིང་བའི་དོན་ཉེ། «སྒྲོ་
སྒྲིང་གི་དྲི་ལན་བརྟེན་དོན་གསལ་བའི་མེ་

ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་ཀྱི་
བརྗེས་སྐྱོད་མིང་གཞི་གསལ་བར་སྟོན་པའི་
བརྩམ་བཅོས་»ལས། གྲོ་གྲོ་འབྲུག་དང་
ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ།

ཀློང་། ཀློང་གི་མིང་ནི། «ཡན་
 རྒྱུ་ཤིང་མེད་མེད་ཤིང་མེད་ཀྱིས་» ཡས། ཀློང་།
 ཀློང་གི་ཀློང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 ཀློང་།

ཀྱི་འབྲས་ལ། ལྷ་འབྲས་ཀྱིས་བཀྱག་
 ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། «དཔེ་ཚུལ་རིག་.....
 ཆེན་མུངས་པའི་བརྟ་དགྲོལ»ལས། ཀྱི་
 འབྲས་མེད་ནི་འབྲས་མེད་པ་ལྟེ་ལྷ་འབྲས་
 ཀྱིས་བཀྱག་དུ་མེད་པས་བཟུང་ལུས་ཞེས་
 པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་། དཔེར་
 བ། «དཔེ་ཚུལ་རིག་ཆེན་མུངས་པ་»
 ལས། རྟ་རྟོལ་གྱི་ལྷ་འདི་ལས་པོ་ཅིག་
 མེད་ལྟེན་གྱིས་ཁ་ལོ་གང་བཟུང་ཡིན།
 ཀྱིས་རྟོག་ལས་ཟིན་ཀྱི་འབྲས་མེད།
 ཅིས་བརྟ་པོར། །

[illegible]

མིང་གསུངས། ཞེས་བ་ལྟ་བུམོ། (2)
ས་དགར་མེགས་གཏོ་ལྷུང་ཁྱི་ཞོ་བའི་ལྷོང་
དང་། ཞོ་བ་ལས་བཟོས་པའི་བཟའ་ལ་
ལྷུང་ལྷུང་ལྷོང་མེགས་ལའང་འཇུག་པར་
བཤད།

ཀློང་པ་བཟུལ་པའི་དྲོ་ཏེ།   «ཡག་ལ་
 གང་མས་གཅེས་བརྒྱུས་ཀྱི་བརྟུ་ཆིང་འགའི་
 མཆུག་འབྲེལ་»ལས།   ཀློང་པ་ཞིག་མེད་
 ཀློང་ ཀློང་ ཞིག་ས། ། ཞེས་ གསུང་ས།
 དཔེར་ན།   «ཡག་ལ་གང་མས་གཅེས་.....
 བརྒྱུས་»ལས།   རོ་སྐྱལ་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱལ་
 པའི་བར་དུ་ཁྱི་ཟུག་འཆོལ་བ་པའི་དྲོ་ཏེ།
 ཀློང་པ་ཞིག་སྤང་ནས།   འཁོར་བ་ལས་
 མ་འདས།   ཞེས་པ་སྟེ་ལུང་།

ཞོ་རྒྱུ། དཔལ་ལྷན་གྱི་མིང་ལྟེ།
 «མི་ལ་རྒྱས་པའི་རྣམས་ཐར་»ལས། དཔལ་
 ལྷན་རྣམས་ཞོ་རྒྱུ་ན། །ཉེ་པ་དུས་ཤིང་.....
 ལང་པ་བྱི་མ་དུ་གསུམ། །སོ་སོར་བྱི་མ་རྣམས་
 སོ་དཀའ་ཐལ། །ང་སེམས་ལ་འཁྱེད་ལྟེ་
 དཔོན་དུ་གསུམ་ཅིང་། ཉེས་པ་རྣམས་།

ཀྱི་མིང། (1) མང་མཐའ་མཚུགས་
 ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། «དེ་པ་
 དམར་»ལས། ཀྱི་མིང་ནི་སྒྲོ་ཕྱར་དུ་
 གནས་པེས་མེད་ནས་ལྷང་དུ་བ་ཅེད་པའི་
 བཟུགས་གི་མིང་། ཞེས་གསུངས། (2)
 ཏེས་མེད་སྒྲོ་ཕྱར་གྱི་དོན་ཏེ། མཁའ་པོ་
 ཕྱར་ཏིགས་པ་ལྟར་དར་གྱིས་མཛད་པའི་